

Cunoscutul scriitor german **Michael Ende** (12 nov. 1929 – 28 aug. 1995), devenit celebru mai ales prin romanele sale pentru copii, a fost, de asemenea, actor, critic de film și autor dramatic. Este fiul artistului plastic Edgar Ende, cu care a avut o relație tensionată, marcată de scurte momente de reconciliere. Crescut în lumea boemă a pictorilor, scriitorilor și sculptorilor, Michael Ende prețuiește, mai presus de orice, darul imaginației. Într-un interviu, autorul german declară: „Munca mea izvorăște doar din dorința de a da frâu liber imaginației“.

Primul roman al lui Ende, *Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă*, a fost publicat, în 1960, după ce fusese respins de mai multe edituri, iar doi ani mai târziu, apare și *Jim Năsturel și cei 13 sălbatici*. Romanul *Momo*, o poveste fantastică despre importanța covârșitoare a timpului în societatea modernă, a apărut în 1973, iar șase ani mai târziu vede lumina tiparului *Povestea fără sfârșit*, volum caracterizat de critica literară drept o carte pentru copii, potrivită și pentru adulți, și o carte pentru adulți, potrivită și pentru copii.

Printre nenumăratele premii literare câștigate de Michael Ende se numără: Premiul Hans Christian Andersen (1961), European Literary Award for Books for Young People (1974) și Marele Premiu al Academiei Germane pentru literatură pentru copii și tineret (1980).

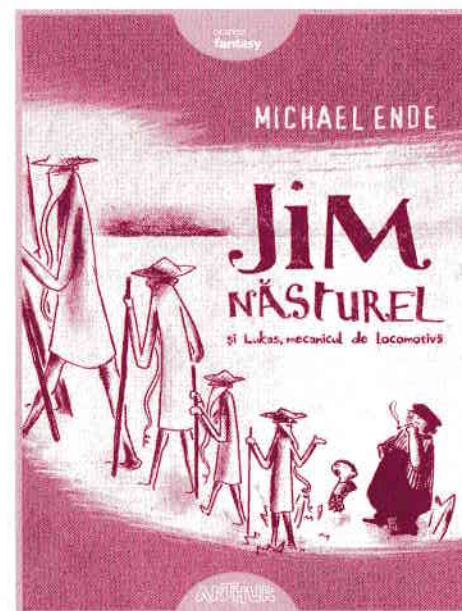
MICHAEL ENDE

POVEȘTEA
FĂRĂ
SFÂRȘIT

Traducere din germană
de Yvette Davidescu

I FANTÁZIA ÎN PRIMEJDIE	21
II CONVOCAREA LUI ATRÉIU	39
III STRĂVECHEA MORLA	59
IV YGRAMUL CEA MULTĂ	79
V BI-SIHAȘTRII	93
VI CELE TREI PORȚI FERMECATE	107
VII GLASUL TĂCERII	127
VIII ÎN ȚARA BĂTĂUȘILOR	149
IX ORAȘUL STRIGOILOR	165
X ZBORUL SPRE TURNUL DE FILDEȘ	183
XI CRĂIASA COPILĂ	199
XII BĂTRÂNUL DE PE MUNTELE CĂLĂTOR	215
XIII PERELIN, PĂDUREA NOPTII	233
XIV GOAB, DEȘERTUL CULORILOR	249

XV GRAOGRAMAN, MOARTEA MULTICOLORĂ	267
XVI AMARGANTH, ORAȘUL DE ARGINT	281
XVII UN BALAUR PENTRU VITEAZUL HYNRECK ...	303
XVIII AHARAH	327
XIX TOVARĂȘII DE DRUM	345
XX MÂNA VĂZĂTOARE	363
XXI MÂNĂSTIREA STELELOR	387
XXII BĂTĂLIA PENTRU TURNUL DE FILDEȘ	407
XXIII VECHIUL ORAȘ AL ÎMPĂRAȚILOR	433
XXIV AIUOLA DOAMNA	457
XXV MINA DE IMAGINI	479
XXVI APELE VIETII	495

Michael Ende, *Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă*

Traducere din germană de Dragoș Dinulescu
Hardcover, 336 de pagini

Jim Năsturel ajunge pe minuscula insulă Lummerland – cu o populație de doar patru locuitori – prin intermediul unui pachet misterios. Însă, din cauza „aglomerației“ din mica lor țară, mecanicul Lukas se vede nevoit să-l ia pe Jim și, la cârma fantasticei sale locomotive Emma, să pornească într-o călătorie prin ținuturi bizare, unde întâlnesc personaje memorabile: Uriașul Părelnic, dragonul-pe-jumătate sau bonzii de la castelul din Mandala, care se aruncă pe burtă ori de câte ori își salută suveranul.

Ca în toate poveștile, există și o prințesă care trebuie salvată: micuța Li Si, fiica deșteaptă foc a Împăratului Mandalei.

LBRIS

We know
books

CAPITOLUL I

Fantázia în primejdie

nimalele toate din Codrul Huietului se pitulau prin vizuini, cuiburi și ascunzători. Era miez de noapte, și prin crengile bătrânilor copaci vuia furtuna. Trunchiurile groase cât turlele bisericii scârțâiau și gemeau.

Deodată o luminiță slabă lunecă în zigzag prin pădure. Se oprea tremurând ici și colo, zbură în sus, se așeza pe o ramură și pleca grăbită mai departe. Era o bilă strălucitoare cam de mărimea unei mingi de copil, făcea salturi mari, atingea din când în când pământul și plutea apoi din nou în văzduh. Dar nu era o minge.

Era o luminiță rătăcitoare. Care rătăcise drumul. Prin urmare, era o luminiță rătăcitoare rătăcită, ceea ce până și în Fantázia era un lucru foarte rar. În mod normal, luminițele rătăcitoare sunt cele care îi fac pe ceilalți să se rătăcească.

În interiorul strălucirii luminoase se putea zări o figură micuță și extrem de vioaie care sărea și alerga cât o țineau puterile. Nu era un bărbat mititel și nici o femeie micuță, căci asemenea deosebiri nu există la luminițele rătăcitoare. În mâna dreaptă purta un steag alb mărunț fluturând în urma sa. Așadar, era vorba despre un sol sau un negociator.

Nu era în primejdie să se ciocnească în beznă de vreun trunchi de copac, căci luminițele rătăcitoare sunt nemaipomenit de îndemânatică și sprintene, fiind în stare să-și schimbe direcția chiar și în timpul saltului. De aceea mergea în zigzag, căci privind în linii mari, luminița se deplasa totuși într-o direcție anume.

Până în clipa când coti pe după un colț de stâncă și se opri înspăimântată. Gâfâind ca un cățeluș, se așeza într-o scorbură de copac și rămase câtva timp pe gânduri

înainte de a îndrăzni să iasă din nou și să privească cu băgare de seamă pe după colțul de stâncă.

Văzuse un luminiș al pădurii unde trei personaje de mărime și aspect foarte diferite ședeau la văpaia unui foc de vreascuri. Un uriaș ce părea alcătuit tot din piatră cenușie, întins pe burtă, lung de aproape zece coți, se sprijinea pe un braț și privea în foc. Din fața de piatră roasă de vreme și neașteptat de mică, dinții îi ieșeau în afară ca un sir de dălți de oțel. Luminița rătăcitoare își dădu seama că făcea parte din stirpea mâncătorilor de piatră. Acestea erau ființe ce trăiau în munți, neînchipuit de departe de Codrul Huietului –, dar nu trăiau numai *în* munți, ci trăiau și *din* ei, căci îi mâncau încetul cu încetul. Se hrăneau cu stânci. Din fericire erau tare cumpătați și o singură îmbucătură din hrana extrem de consistentă îi îndestula timp de mai multe săptămâni și chiar luni. Nici nu existau prea mulți mâncători de piatră, iar munții erau foarte mari. Cum însă aceste ființe trăiau de foarte multă vreme acolo – atinseseră vârste mult mai înaintate decât majoritatea celorlalte vietăți din Fantázia – munții căpătaseră în decursul timpului o înfățișare cam ciudată. Semănau cu un uriaș șvaițer plin de găuri și văgăuni. Probabil de aceea se și numeau Munții Galeriilor.

Dar mâncătorii de piatră nu se hrăneau numai cu stânci, ci își făureau din ele tot ce le trebuia: mobile, pălării, încălțăminte, unelte, până și ceasuri cu cuc. Așadar, nu era de mirare că mâncătorul de piatră de aici avea în spatele său un fel de bicicletă alcătuită cu totul din materialul amintit și având două roți ca două pietre de moară uriașe. În mare, semăna mai degrabă cu un tăvălug cu pedale.

Cel de-al doilea personaj, șezând la dreapta focului, era un spiriduș de noapte. Era cel mult de două ori mai mare

decât luminița rătăcitoare și semăna cu o omidă păroasă și neagră ca tăciunele care se ridicase în sus. În timp ce vorbea, gesticula violent cu două mânuțe mititele trandafirii, iar sub perișorii negri zbârliți, acolo unde probabil se afla obrazul, ardeau doi ochi mari și rotunzi ca luna.

Spiriduși de noapte de cele mai diverse forme și mărimi se găseau pretutindeni în Fantázia, astfel că, în primul moment, nu se putea ghici dacă cel de față venise de aproape sau de departe. În orice caz, părea că se află și el într-o călătorie, căci animalul de călărie obișnuit al spiridușilor de noapte, anume un liliac mare, atârna de o creangă în spatele lui, cu capul în jos și învelit în aripile sale ca o umbrelă închisă.

Luminița rătăcitoare nu descoperi decât după o vreme cel de-al treilea personaj, așezat în partea stângă a focului, căci era atât de mic, încât numai cu mare greutate putea fi deslușit de la această distanță. Făcea parte din stirpea piticuților, un prichindel nespus de gingaș, îmbrăcat în haine pestrițe și cu un joben roșu pe cap.

Luminița rătăcitoare nu știa aproape nimic despre piticuți. O singură dată auzise zvonindu-se că acest popor își clădea pe crengile pomilor orașe întregi, unde căsuțele erau legate între ele prin scărițe de frânghie și tobogane. Piticuții locuiau însă într-o cu totul altă regiune a nemărginitului imperiu Fantázia, mult, mult mai departe decât mâncătorii de piatră. Era cu atât mai surprinzător că animalul de călărie ce-l avea cu sine piticuțul de față era tocmai un melc. Stătea chiar în spatele său. Pe cochilia lui trandafirie strălucea o mică șa de argint, iar harnașamentul și hățurile prinse de coarnele melcului luceau ca firele de argint.

Luminița rătăcitoare se minuna că tocmai trei vietăți atât de diferite ședeau împreună în bună înțelegere,

căci în mod normal, în Fantázia viața nu se desfășura nicidecum în așa fel încât toate stirpele să trăiască în pace. Adeseori aveau loc lupte și războaie, existau și dușmăanii ce țineau de veacuri și, în afară de asta, nu trăiau acolo doar vietăți bune și cinstite, ci și unele răutăcioase, haine și hoațe. Luminița rătăcitoare însăși făcea parte dintr-o familie căreia i se puteau reproșa unele lucruri în privința cinstei și încrederii.

A stat să privească mai mult timp scena din jurul focului și abia după aceea a observat că fiecare din cele trei personaje de acolo avea fie un steguleț alb, fie o eșarfă albă legată peste piept. Prin urmare, erau și ei soli sau negociatori, ceea ce explica, firește, faptul că se purtau atât de pașnic.

Oare porniseră la drum în același scop ca și luminița rătăcitoare?

Din pricina vântului care vâjâia prin crengi nu se putea auzi din depărtare ce vorbeau. Cum însă se respectau unii pe alții, în calitatea lor de soli, aveau s-o recunoască și pe ea ca atare. Și, în definitiv, tot trebuia să întrebe pe cineva care e drumul. Iar o altă ocazie, mai favorabilă, n-avea cum să se ivească acum, în toiul nopții și în mijlocul pădurii. Prin urmare, își luă inima în dinți, ieși din ascunziș, flutură stegulețul alb și, tremurând, rămase locului în aer.

Mâncătorul de pietre, care stătea cu fața îndreptată în acea direcție, fu primul care observă luminița.

— Foarte multă lume aici în noaptea asta, spuse cu o voce scrâșnitoare. A mai sosit cineva.

— Huhu, o luminiță rătăcitoare! susură spiridușul nopții, iar ochii săi ca luna luciră. Îmi pare bine, îmi pare bine!

Piticuțul se ridică, făcu câțiva pași mărunți spre noul venit și chițai:

— Dacă văd bine, sunteți și dumneavoastră aici în calitate de sol?

— Da, spuse luminița rătăcitoare.

Piticuțul își scoase jobenul roșu, făcu o mică plecăciune și ciripi:

— O, vă rog frumos, veniți mai aproape. Suntem și noi soli. Luați loc în cercul nostru.

Și arătă cu pălărioara spre locul liber de lângă foc, poftind-o să vină.

— Mulțumesc frumos, spuse luminița rătăcitoare apropiindu-se sfioasă, dați-mi voie să mă prezint: Mă numesc Blubb.

— Îmi pare bine, răspunse piticuțul. Numele meu e Luc-luc.

Spiridușul nopții se înclină șezând:

— Mă numesc Wuswusul.

— Îmi pare bine, scrâșni mâncătorul de pietre, eu sunt Scrâșnicronț.

Toți trei priveau la luminița rătăcitoare care se fâștâcise și nu-și mai găsea locul. Luminițelor rătăcitoare le e extrem de neplăcut să fie privite direct.

— Nu vreți să luați loc, dragă Blubb? întrebă piticuțul.

— Adevărul e, răspunse luminița rătăcitoare, că sunt foarte grăbită și doream doar să vă întreb dacă ați putea să-mi spuneți în ce direcție trebuie s-o iau ca să ajung la Turnul de Fildeș.

— Huhu, făcu spiridușul nopții, vreți să mergeți la Crăiasa Copilă?

— Așa e, spuse luminița rătăcitoare, am să-i transmit o veste importantă.

— Ce veste? scrâșni mâncătorul de pietre.

— Să vedeți - luminița rătăcitoare se mută de pe un picior pe altul -, e o veste secretă.

— Noi trei avem aceeași misiune ca și tine - huhu! răspunse spiridușul nopții Wuswusul. Suntem între colegi.

— S-ar putea să avem de transmis aceeași veste, spuse piticuțul Luc-luc.

— Așază-te și vorbește! scrâșni Scrâșnicronț.

Luminița rătăcitoare se așază pe locul liber.

— Ținutul meu de baștină, începu după o scurtă chibzuință, se află destul de departe de aici - nu știu dacă cineva din cei prezenți îl cunoaște. Se numește Mlaștina Mâloasă.

— Huhu! suspină încântat spiridușul nopții, e o regiune minunată!

Luminița rătăcitoare zâmbi trist.

— Da, nu-i așa?

— Și asta-i tot? scrâșni Scrâșnicronț. De ce-ai pornit la drum, Blubb?

— La noi, în Mlaștina Mâloasă, continuă luminița rătăcitoare șovăind, s-a întâmplat ceva... ceva de neînțeles... vreau să spun, se mai întâmplă încă și acum... e foarte greu de descris... a început prin aceea că... vasă-zică în partea de răsărit a țării noastre există un lac... sau, mai bine zis, *exista* un lac... se numea Colcote-n Clocote. Prin urmare, totul a început prin aceea că, într-o bună zi, lacul Colcote-n Clocote n-a mai fost... pur și simplu dispăruse, înțelegeți?

— Vreți să spuneți, se informă Luc-luc, că a secat?

— Nu, spuse luminița rătăcitoare, în acest caz s-ar afla acum acolo un lac secat. Dar nu este așa. Acolo unde era lacul, acum nu mai e nimic - absolut nimic, înțelegeți?

— O gaură? grohăi mâncătorul de pietre.

— Nu, nici gaură nu-i - luminița rătăcitoare era din ce în ce mai încurcată -, o gaură este ceva. Dar acolo nu-i nimic.

Ceilalți trei soli schimbară priviri între ei.

— Și cum arată acest - huhu - acest nimic? întrebă spiridușul nopții.

— Păi tocmai asta e atât de greu de descris, le spuse luminița rătăcitoare cu un aer nenorocit, nu arată în niciun fel. Este... este ca... of, nu există niciun cuvânt potrivit!

— E ca și cum, luă cuvântul piticuțul, ai fi orb când privești într-acolo, nu-i așa?

Luminița rătăcitoare se holbă la el cu gura căscată.

— Iată expresia potrivită! exclamă. Dar de unde... vreau să spun, cum așa... sau cunoașteți și dumneavoastră acest...?

— O clipă, scrâșni mâncătorul de pietre întrerupându-l. S-a limitat la un singur loc, ia spune?

— La început, da, povesti luminița rătăcitoare, dar locul se mărea din ce în ce mai mult. Parcă lipsea tot mai mult din regiune. Străbunica broască Broac, care locuia cu tot neamul ei în lacul Colcote-n Clocote, dispăru într-o bună zi cu totul. Ceilalți locuitori au început să se refugieze. Încetul cu încetul s-a ivit însă și în alte locuri din Mlaștina Mâloasă. La început era doar ceva foarte mic, o nimica toată, cât un ou de bibilică. Dar astfel de locuri s-au tot lățit, și dacă cineva intra din greșeală cu piciorul acolo, dispărea piciorul... sau mâna... sau orice intra acolo. De altfel, nu doare, numai că respectivului îi lipsește brusc o bucată din el. Unii s-au lăsat chiar să cadă înăuntru, cu bună știință, fiindcă s-au apropiat prea tare de acest nimic. Exerciță o putere de atracție

irezistibilă, care devine cu atât mai mare, cu cât locul e mai întins. Nimeni dintre noi n-a fost în stare să-și explice ce putea fi acest lucru îngrozitor, de unde provenea și ce se putea face împotriva lui. Și cum n-a dispărut de la sine, ci s-a tot întins, am hotărât până la urmă să trimitem un sol la Crăiasa Copilă cu rugămintea să ne dea sfat și ajutor. Iar solul sunt eu.

Ceilalți trei stăteau cufundați în tăcere.

— Huhu, se auzi după o vreme glasul tânguitor al spiridușului nopții, acolo de unde vin eu e exact la fel. Și am plecat la drum în același scop – huhu!

Piticuțul își întoarse fața către luminița rătăcitoare.

— Fiecare dintre noi, chițai el, vine din alt ținut al împărăției Fantázia. Ne-am întâlnit aici din pură întâmplare. Dar fiecare din noi duce Crăiesei Copile aceeași veste.

— Iar asta înseamnă, gemu mâncătorul de pietre, că Fantázia toată e în primejdie.

Speriată de moarte, luminița rătăcitoare privea de la unul la celălalt.

— Dacă-i așa, strigă și sări în picioare, nu trebuie să mai zăbovim nicio clipă!

— În orice caz, noi avem de gând s-o pornim îndată, spuse piticuțul. Făcusem doar un popas din pricina beznii de nepătruns de-aici din Codrul Huietului. Acum însă, dacă sunteți cu noi, Blubb, puteți să ne luminați și nouă calea.

— Nu se poate, strigă luminița rătăcitoare, nu pot să stau s-aștept pe cineva care vine călare pe un melc, îmi pare foarte rău!

— Dar e un melc de curse, spuse piticuțul oarecum jignit.

— Și apoi – huhu! – chicoti spiridușul nopții, nu-ți spunem în ce direcție s-o iei!

— Da' cu cine stați voi de vorbă? mârâi mâncătorul de pietre.

Căci luminița rătăcitoare nici nu mai auzise ultimele cuvinte ale celorlalți soli, ci pornise în salturi lungi prin pădure.

— În sfârșit, spuse Luc-luc piticuțul, împingându-și jobenașul roșu spre ceafă, poate că o luminiță rătăcitoare tot n-ar fi fost lucrul cel mai potrivit pentru a ne lumina calea.

Totodată urcă în șaua melcului său de curse.

— De altfel, și eu aș prefera, declară spiridușul nopții chemându-și liliacul cu un ușor huhu, ca fiecare din noi să călătorească pe cont propriu. În definitiv, eu zbor!

Și vâj! a și plecat.

Mâncătorul de pietre stinse focul plesnind de câteva ori cu palma întinsă peste el.

— Și mie îmi place mai mult așa, hârâi el în beznă, să nu mă tot uit ca nu cumva să strivesc ceva mititel.

Pe urmă se auzi cum pornește cu trosnete și pocnete pe uriașa sa bicicletă de piatră, de-a dreptul printre pomi. Când și când se lovea bufnind de câte un copac bătrân și se auzea cum scrâșnește și mârâie. Larma se depărtă încet prin întuneric.

Luc-luc, piticuțul, rămase singur. Luă hățurile din fire subțiri de argint și spuse:

— Bine-bine, o să vedem noi cine sosește mai întâi. Dii, bătrâne, dii!

Și plescăi din limbă.

Pe urmă nu se mai auzi nimic în afară de vuietul furtunii prin crengile Codrului Huietului.

Orologiul turlei din apropiere bătu de nouă.

Gândurile lui Bastian nu se întorceau cu plăcere la realitate. Era tare bucuros că *Povestea fără sfârșit* nu avea nimic de-a face cu ea.

Nu-i plăceau cărțile unde i se povesteau pe un ton morocănos și nemulțumit întâmplările foarte obișnuite din viața foarte obișnuită a unor oameni foarte obișnuiți. Despre toate acestea afla destul în realitate, de ce să mai și citească despre ele? Apoi îi erau nesuferiți cei care încercau în vreun fel sau altul să-l convingă de ceva. Iar acest soi de cărți încercau întotdeauna, mai mult sau mai puțin explicit, să te convingă de ceva.

Preferințele lui Bastian se îndreptau spre cărțile captivante, sau vesele, sau care te predispuneau la visare, cărți ale căror personaje trăiau aventuri mirifice, despre care își putea imagina fel de fel de lucruri.

Căci la asta se pricepea – poate că era singurul lucru la care se pricepea cu adevărat: să-și imagineze ceva atât de clar, încât ajungea să-l vadă și să-l audă. Când își povestea lui însuși poveștile sale, uita uneori totul din jur și se trezea abia la sfârșit ca dintr-un vis. Iar cartea aceasta era exact ca și poveștile lui! În timpul cititului nu auzise numai scârțâitul copacilor groși și vuietul vântului, ci și glasurile atât de diferite ale celor patru soli caraghioși, ba își închipuise că simte mirosul de mușchi și pământ reavăn de pădure.

Acum, jos, în clasă începea ora de științe naturale, care consta în cea mai mare parte în enumerarea de inflorescențe și stamine. Bastian era bucuros că ședea aici sus, în ascunzătoarea sa, și putea citi. Găsea că era exact cartea potrivită pentru el, cea mai potrivită!

* * *

Peste o săptămână, Wuswusul, micul spiriduș al nopții, ajunsese primul la țel. Sau, mai bine zis, așa credea, că ar fi primul, fiindcă venise călare prin văzduh.

Era pe la asfințit și norii de pe cer păreau de aur topit când își dădu seama că liliacul său plutea deja peste Labirint. Acesta era numele unei câmpii întinse ce se desfășura până-n zare și era toată numai o nesfârșită grădină de flori, plină de miresme ametoitoare și de culori de vis. Printre tufe, garduri vii, pajiști și straturi cu cele mai neobișnuite și rare flori, șerpuiau cărări largi și poteci înguste într-un chip atât de meșteșugit și întortocheat, că întreaga așezare alcătua o grădină-labirint de o întindere neînchipuită. Era știut că grădina-labirint fusese construită doar pentru joc și plăcere și nicidecum pentru a duce pe cineva cu adevărat în primejdie sau pentru a-i îndepărta cumva pe agresori. N-ar fi fost bună grădina pentru așa ceva, iar Crăiasa Copilă nici n-ar fi avut nevoie de o asemenea apărare. În întreaga, nesfârșita împărăție a Fantáziei nu exista ființă de care ar fi trebuit să se apere, dintr-un motiv pe care-l vom afla în curând.

În timp ce plutea fără zgomot cu liliacul său pe deasupra grădinii-labirint, micuțul spiriduș al nopții avu prilejul să zărească și tot soiul de animale neobișnuite. Într-un mic luminiș, printre flori de liliac și de boboitei, o ceată de tineri unicorni zburda în lumina amurgului, iar la un moment dat i se păru că vede vestita pasăre Phoenix în cuibul său, sub o uriașă floare de campanulă albastră, dar nu era sigur de tot și nici nu voia să se întoarcă și să se mai uite o dată, pentru a nu pierde timp. Căci în mijlocul grădinii-labirint îi și apărea acum în fața ochilor, strălucind într-un alb feeric, Turnul de Fildes, inima Fantáziei și reședința Crăiesei Copile.